

Příspěvek na konferenci o komunikaci v plzeňské diecezi 8.5. 2001

- za vikariátní konferenci kněží plzeňského vikariátu (pracovní verze)

Domníváme se, že konference o komunikaci je svolána na základě konkrétních signálů z terénu. Špatná, horšící se, nebo dlouhodobě se nelepšící komunikace mezi věřícími může být pro mnohé zdrojem nespokojenosti a frustrace.

Dříve, než budeme uvažovat o konkrétních problémech v komunikaci uvnitř místní církve, mohli bychom si ujasnit, jak pojmu **komunikace** rozumíme. Jedno z krátkých vyjádření by mohlo znít: **je to dialog tj. vzájemné sdílení hodnot** (pravdy, lásky, dobra atd.) Dialog je založen na vzájemném respektu, partnerství a oboustranné ochotě dorozumět se. Sdílení hodnot předpokládá otevřenost k hledání podstatného a ochotu k všestrannému růstu. Jako se společnost a život každého jednotlivce rozvíjí komunikací, tak i církve a jednotliví křesťané rostou díky komunikaci. Schopnost dobré komunikace v církvi je o to naléhavější, že se v ní sdílí radostná zvěst o spáse a prožívá společenství bratří a sester s Kristem v jeho tajemném těle.

Komunikace v církvi probíhá na různých úrovních v horizontálním i vertikálním směru. Komunikace uvnitř církve ovlivňuje komunikaci za její hranice. Podobně podoba komunikace směrem ven působí na komunikaci uvnitř. Bylo by jistě zajímavé zamyslet se nad podobou komunikace s ateisty, s lidmi hledajícími, s veřejností a s různými institucemi, s křesťany z jiných církví, se světovými náboženstvími atd.

To, co se zřejmě nejcitelněji dotýká katolických křesťanů na území plzeňské dieceze, je neustále intenzivně prožívaný vztah kněží a laiků. Důvody obtížné komunikace nebo dokonce „nekomunikace“ mohou být různé. Pokusíme se ty závažnější nastínit tak, jak se nám bez zaujatosti jeví. Předně si chceme uvědomit, že obtíže mohou existovat na obou stranách.

Ze strany kněží:

1. Postavení na nejvyšší stupínek pomyslného sociálního „žebříku“ ve farnosti : bez objektivní osvědčenosti na dosažených příčkách může vest k vědomí vlastní „neomylnosti“, přehnané důležitosti, nepostradatelnosti a „odbornosti“ ke všem oborům
2. Nedůvěra nebo neochota ke spolupráci z důvodu dřívější zkušenosti:
 - 1.) v době totality si kněz musel udělat mnoho věcí sám, ať už z důvodu vyvíjeného tlaku, aby byl od věřících nebo společnosti izolován nebo proto, že byl neustále pod kontrolou státní správy a nebo mu prostě chyběl ve farnosti někdo schopný, kdo by mu pomáhal (misijní území)
 - 2.) věřící, s kterými kněz spolupracuje nemají v nových podmínkách s mnohými věcmi pastorační zkušenost, proto se dopouštějí chyb nebo některé věci nedotáhnou do konce – než by je kněz do nich uvedl nebo riskoval i jejich další neúspěchy při získávání dalších zkušeností, raději si vše udělá sám
3. Nedostatečná výchova kněžského dorostu:
 - 1.) k týmové spolupráci: mezi duchovními, mezi duchovními a laiky
 - 2.) k pracovnímu a sociálnímu citění: pracovní a sociálně-právní vztahy a návyky
4. Nedostatečná výchova věřících k spoluodpovědnosti: (za církve, za místní církve), kněz může kvůli přetíženosti podceňovat čas k neformálním rozhovorům o zamýšlených plánech ve farní pastorační práci, laici potřebují v této době nároků na dobrou informovanost častěji slyšet čím žije místní církev, čím se zabývá jejich pastýř (a to nejen na schůzích k tomu určených), nehledě na zpětnou vazbu, která se tu nabízí

Ze strany laiků:

1. Kladení příliš velkých nároků na kněze: kněz je jenom člověk, potřebuje odpočinek, může se mylit, může být unavený, zareagovat nepřiměřeně, potřebuje odpuštění, v jistém smyslu náhradní rodinu ...
2. Nepřijetí: porovnávání s předchůdci, se sousedy, s ideály
3. Neochota komunikovat s „jinými“ laiky – stranictví
4. Neochota přijmout odpovědnost za činnost farnosti zvláště v běžných věcech (sbírky, úklid, ...)
5. Nepřítomnost komplexního pohledu na úrovni farnosti / diecéze

Ze strany kněží a laiků:

- 1.) černobílé rozdělování farnosti na dobré a špatné, komunikace pouze s těmi „spravedlivými“
- 2.) nadřazování určitého druhu zbožnosti jiným nebo prosazování jediného jako měřítko pravověrnosti
- 3.) idealizování minulosti, nedůvěra k přítomnosti a budoucnosti
- 4.) Nedostatečný respekt vůči legitimní autoritě ve věcech zachování tradice i změn
- 5.) prosazování jediné cesty, jediného úhlu pohledu na pravdu
- 6.) Nedostatečná znalost a porozumění současnému světu
- 7.) Neschopnost či neochota vidět problém očima druhého (empatie)
- 8.) Fundamentalistické myšlení a jednání

Závěrem: Jistě je užitečné nastítnit cesty ke zlepšení komunikace, podpořit vznik skutečně funkčních struktur, což bude ostatně tématem konference, ale neméně důležité je denně se osobně obnovovat v komunikaci.

(Tento text schválilo na vikariátní konferenci 15.4.2002 všech 13 přítomných kněží vikariátu Plzeň-město)